

תפ"ח (חיפה) 22650-09-19 - מדינת ישראל נ' ראמה יחיה

תפ"ח (חיפה) 22650-09-19 - מדינת ישראל נ' ראמה יחיה מחוזי חיפה

תפ"ח (חיפה) 22650-09-19

מדינת ישראל

נגד

ראמה יחיה (עציר)

בית המשפט המחוזי בחיפה

[06.09.2023]

לפני הרכב כבוד השופטים: יחיאל ליפשיץ [אב"ד] גלית ציגלר, שמואל מנדלבוים

גזר דין

השופטת גלית ציגלר:

מבוא

1. ביום 15.2.23 הורשע הנאשם ע"פ הודאתו בעובדות כתב אישום מתוקן, בביצוע עבירת רצח בכוונה לפי סעיף 300(א) לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: "חוק העונשין"), ועבירת החזקת סכין שלא כדין, לפי סעיף 186(א) לחוק העונשין. הודאת הנאשם בעובדות כתב האישום המתוקן ניתנה במסגרת הסדר טיעון אליו הגיעו הצדדים לאחר שהסתיימה פרשת התביעה וטרם שנשמעה עדות הנאשם, וזאת ללא הסכמה עונשית, אולם המאשימה הצהירה כי עמדתה היא לעונש של מאסר עולם.

עובדות כתב האישום המתוקן

2. בין משפחת המנוח חוסין מחאמיד ז"ל (כבן 19 ביום מותו), המתגוררת בכפר עראמשה לבין משפחת קטין מכפר דנון התגלע סכסוך על רקע החשד כי הקטין מנהל קשר עם ארוסת אחיו של המנוח. על רקע זה, הקטין ובני משפחתו חשדו כי המנוח מתנכל לקטין ומנסה לפגוע בו, ובני משפחת המנוח חשדו כי הקטין מאיים עליהם.

3. ביום 12.08.19 בשעה 18:30 או סמוך לכך, בכפר אבו סנאן, נהג המנוח ברכבו וראה את הקטין ברכב אחר שהיה נהוג ע"י בן דודו. אביו של הקטין שנסע אחריהם הבחין במפגש, התקשר לאביו של המנוח ולאחר מכן דיווח למשטרת ישראל שהמנוח ניסה לחסום את דרכו של הקטין וקילל אותו.

4. על רקע הסכסוך והאירוע המתואר לעיל, פנתה משפחת הקטין לנאשם, גבר כבן 41 שנים (יליד 1979), וביקשו ממנו להתערב בסכסוך. הנאשם יצר קשר עם אביו של המנוח וניסה לפשר בין הצדדים ולהשלים ביניהם.
5. באותו יום בשעה מאוחרת יותר נסעו הקטין והנאשם ברכבו של הנאשם, כדי לבלות באזור ראש הנקרה. סמוך לשעה 21:00 הם נסעו לכיוון כפר יאסיף, ובשעה 21:20 הם נעצרו בצומת כברי ואז הבחינו במנוח שהיה בעצירה באותה צומת. ברכבו של המנוח היו שני נוסעים נוספים.
- בשלב זה ובעודם בכלי הרכב התפתחו חילופי דברים בין הצדדים, והקטין יצא מרכב הנאשם וחבט בידו ברכב המנוח. מיד לאחר מכן ביקשו הנאשם והקטין מהמנוח והאחרים לנסוע אחריהם לתחנת דלק הנמצאת בכניסה לקיבוץ בית העמק, אולם המנוח לא שעה לבקשת הנאשם, עקף אותו והמשיך בנסיעה לכיוון דרום, כשהנאשם והקטין נסעו בעקבותיו.
6. בסמוך לשעה 21:30 הגיע המנוח לאזור כפר יאסיף כשהוא בנסיעה איטית בשל עומסי תנועה באזור. הנאשם והקטין עצרו את רכבם מאחוריו, ירדו מהרכב ורצו לכיוון רכב המנוח. הקטין רץ ראשון כשבידו מיכל גז מדמיע והנאשם רץ אחריו כשהוא מחזיק ברשותו סכין. הקטין הגיע לרכבו של המנוח מהצד הימני האחורי וריסס גז מדמיע לתוך הרכב, ואילו הנאשם הגיע מצדו השמאלי של הרכב שם ישב המנוח. עם הגעת הנאשם לרכב יצא המנוח החוצה ובינו לבין הנאשם התפתח עימות במהלכו דקר הנאשם את המנוח, באמצעות הסכין שהחזיק 5 דקירות - בבית החזה; במותן שמאל; בגב; בבטן ובאמה שמאלית. משהבחין הנוסע במושב הקדמי כי הנאשם דוקר את המנוח הוא ניגש לעברו וניסה להרחיקו מהמנוח, או אז פגע בו הנאשם באמצעות הסכין וגרם לו חתך בכף ידו השמאלית. במהלך העימות נפגע גם הנאשם.
7. כתוצאה מהדקירות התמוטט המנוח והנאשם והקטין נמלטו מהמקום.
8. המנוח נלקח באמבולנס לבית החולים כשהוא מחוסר הכרה, וכעבור 40 דקות בהן בוצעה בו החייאה, נקבע מותו בשעה 22:15. המוות נגרם כתוצאה מהדקירות שגרמו להלם תת נפחי הן בשל פצע הדקירה בחזה שחדר לחדר הימני של הלב, והן בשל פצעי דקירה נוספים - האחד שחתך את העורק התת בריחי השמאלי, השני במותן שחתך את ווריד הכסל המשותף, ופצע דקירה נוסף בגב שחדר לשער של הכליה וגרם לדימום.
9. בהמשך למתואר לעיל, ובשעה 22:07, שוחח הנאשם עם ידידתו וניסה להניעה למסור הודעת שקר במשטרה, לפיה באותו יום בין השעות 20:30 עד 00:00 הם שהו יחד בחורשה.
10. רק ביום 22.08.19, בחלוף 10 ימים מהאירוע, הנאשם הסגיר את עצמו למשטרה.

11. כאמור, הנאשם הודה בעובדות כתב האישום המתוקן והורשע בעבירות של רצח בכוונה לפי סעיף 300(א), ועבירת החזקת סכין שלא כדין לפי סעיף 186(א) לחוק העונשין.

12. ביום 15.2.23 לאחר הרשעת הנאשם הורינו על עריכת תסקיר נפגעי העבירה.

ביום 29.6.23 התקבל תסקיר אודות הורי המנוח ואחותו. בשל צנעת הפרט לא אעמוד על כל המובא במסגרת התסקיר, אולם הצטיירה לפנינו תמונה משפחתית קשה וכואבת ומצוקה שהחלה עם הרצח הפתאומי של המנוח, כאשר גם בחלוף 4 שנים ממותו עדיין שרויים בני משפחתו באבל כבד שאינו מרפה, ולתחושתם הקושי הולך וגובר והוא משליך על כל בני המשפחה ועל עתידם.

המנוח, כבן 19 במוותו, היה הבן הצעיר במשפחה מתוך 5 אחים. טרם הירצחו התגורר בבית הוריו עם שני אחיו. אביו ואחיו עבדו בחקלאות, והוא עבד איתם בחופשותיו מהלימודים, ולאחר שסיים את התיכון החל לעבוד עמם באופן קבוע. בני משפחתו תיארו את המנוח כילד אהוב על הבריות, אדם מלא שמחת חיים ונתינה לזולת, שהיה דמות משמעותית בחייהם וגילה אכפתיות ודאגה כלפי הוריו ואחיו.

הורי המנוח תיארו כי טרם הרצח היתה המשפחה מאושרת ומגובשת, ומאז חל אצלם שינוי ניכר והם הפכו למשפחה עצובה שאינה מתפקדת. מותו של המנוח הותיר תהום עמוקה בחיי כל אחד מהם, ומאז הם חשים כעס, "יאוש", עצב וחוסר אונים. גם התמשכות ההליך המשפטי לא הקלה עליהם להמשיך בחייהם.

עורכת התסקיר ציינה כי אמו של המנוח בכתה לכל אורך המפגש עמה, ותיארה באוזניה קשר מיוחד וקרוב עם המנוח שנהג לדאוג לצרכיה ולסייע לה. האם שיתפה כי מאז הרצח היא מתקשה לחוות הנאות, נמנעת מאירועים משמחים וחשה מרוקנת מכוחותיה. האם אף הביעה רצון שחייה יסתיימו לאור הסבל היומיומי שהיא חווה וההתדרדרות במצבה הבריאותי, כשהיא ישנה במיטתו של המנוח ומבקרת את קברו כמעט בכל יום.

אביו של המנוח, שיתף בתחושת ההחמצה על חייו של בנו שנגדעו בטרם עת ולפני שהקים משפחה והגשים את חלומותיו. הוא תיאר את אהבתו לבנו ואת חסרונו בחיי לנכח הקשר הקרוב והחברי שהיה ביניהם. לדבריו מאז הרצח הוא חש חולשה וחוסר אונים על שלא הגן על בנו המנוח, וגם בשל המצוקה הנפשית של בנו השני בעקבות מה שאירע.

אחותו של המנוח, שהיתה כבת 19 שנים ביום הרצח, סיפרה על האהבה העצומה לאחיה המנוח, שהיווה עבורה עוגן ומוטו הותיר בחייה חלל ריק. האחות תיארה את השבר שנוצר במערך המשפחתי, את דאגתה למצבם של הוריה שהולך ומתדרדר, ואת האחריות שהיא מרגישה כלפיהם. עוד שיתפה האחות כי בעקבות מצבה הנפשי וקשיי התפקוד שלה היא נפרדה מארוסה ופוטרה מעבודתה, וכיום היא מבלה את רוב זמנה בבית עם אימה וחשה בדידות עמוקה.

עורכת התסקיר התרשמה כי בני המשפחה פיתחו תסמינים המלמדים על סיכון גבוה לפתח אבל מורכב, כשניכר שהאבל על מות המנוח טרם עובד והוא פוגע קשות במצבם הנפשי, הרגשי והתפקודי, ומשליך על כל תחומי חייהם. עוד התרשמה כי בני המשפחה מתקשים להתמודד עם האובדן ולנהל שגרת חיים ומנסים לשמר את הקשר עם דמותו של המנוח ושמחת החיים שידעו במחיצתו.

לסיכום ולאור כלל הנתונים, המליצה עורכת התסקיר להטיל על הנאשם פיצוי משמעותי לבני המשפחה, כהכרה בנזק הכבד שנגרם להם כתוצאה מהרצח.

ראיות לעונש

13. מטעם המאשימה הוגש הרישום הפלילי והתעבורתי של הנאשם; מהרישום הפלילי עלה כי לחובת הנאשם 11 הרשעות קודמות במגוון תחומים, ובהם: איומים, החזקת סכין, עבירות סמים, תקיפה הגורמת חבלה של ממש כשהעבריין מזוין, הסגת גבול, הפרת הוראה חוקית, גניבה, תקיפת שוטר, שבגין אף ריצה מאסרים בפועל לתקופות ממושכות ובין היתר, מאסר למשך 30 חודשים בגין עבירת סמים וקשירת קשר לביצוע פשע משנת 2014; מאסר למשך 8 חודשים בגין עבירות אלימות ועוד משנת 2010; מאסר למשך 24 חודשים בגין עבירות אלימות ובהן חבלה חמורה כשהעבריין מזוין משנת 2004, ועוד מאסרים לתקופות שונות. בהתאם לרישום התעבורתי - לחובת הנאשם 9 הרשעות קודמות בעבירות תעבורה שונות.

14. בהיותו עצור במסגרת הליך זה, הורשע הנאשם (ביום 6.10.21) בעבירת איומים והחזקת סכין, בגין הוטלו עליו 5 חודשי מאסר בפועל ועונשים נילוויים (ת"פ 28362-05-19).

15. בנוסף הגישה המאשימה תצהירים מטעם נפגעי העבירה: הורי המנוח, אחותו, אחיו ודודו מצד אביו, ובמועד הטיעונים לעונש העידו לפנינו אביו ודודו של המנוח;

בתצהירה תיארה אמו של המנוח את העצב והאבל שממנו עוד לא התאוששה ואת הגעגוע התמידי לבנה, היא תיארה את השלכות האובדן על חייה ועל מצבה הבריאותי ואף צירפה מסמכים רפואיים.

אביו של המנוח, בתצהירו ובדבריו לפנינו, העיד על מצבו הנפשי והתפקודי הירוד בעקבות האובדן והדגיש את גודל האסון שפקד את כל בני המשפחה.

דודו של המנוח, מר פלאח מחאמיד, העיד על קשר טוב וקרוב עם המנוח ועם כל בני משפחתו, ותיאר את המנוח כאדם טוב, ממושמע ומסור לעבודתו. העד התייחס גם להשלכות ההרסניות של האובדן על בני המשפחה, ומתוך תחושת המחויבות שהוא חש כלפי אחיו התייצב לכל הדיונים שהתקיימו.

אחיו של המנוח, מר מוחמד מחאמיד, כיום בן 28, מסר בתצהירו כי טרם הרצח הוא והמנוח היו חברים קרובים מאוד שעבדו ביחד עם אביהם, ומאז הרצח חל שינוי לרעה במצבו ובמשך כשנתיים לא יצא מהבית ולא עבד, ורק לאחרונה חזר בהדרגה להשתלב בעבודה. לדבריו הוא סובל מדיכאון קשה ועד היום מתקשה לעכל את מות אחיו. גם האח תיאר עד כמה השפיע מות המנוח עליו באופן אישי ועל המשפחה כולה, ושיתף בקרע שנוצר עם המשפחה המורחבת, על רקע חילוקי דעות בנוגע למסורת ולנקמת דמו של המנוח. האח ביטא את תחושותיו באשר להיותו מנודה בכפרו, חוסר הצלחתו ליצור קשר זוגי, והאשמה שהוא נושא על מות המנוח עקב הסכסוך שהיה קשור בו. בני משפחת המנוח ביקשו כי בית המשפט ינקוט במלוא החומרה וישית על הנאשם עונש ראוי.

16. מטעם הנאשם לא הוגשו ראיות לעונש. טיעוני המאשימה לעונש

17. ב"כ המאשימה הגיש טיעונים כתובים והשלימם בעל פה; לשיטת המאשימה מתחם העונש ההולם את מעשי הנאשם נע בין 27 שנות מאסר עד מאסר עולם, מאסר על תנאי, קנס, ופיצוי מקסימאלי לטובת משפחת המנוח.

ב"כ המאשימה הדגיש את הטרגדיה הנוראה שפקדה את משפחת המנוח בעקבות מעשיו של הנאשם, תוך שהפנה לעדות אביו של המנוח ולאמור בתסקיר נפגעי העבירה, המשקף את הנזק העצום שנגרם למשפחה כולה. עוד נטען, כי מעשי הנאשם פגעו בעקרון העל של קדושת החיים ובערכים המוגנים של שמירה על שלמות הגוף והנפש, הגנה על שלום הציבור וביטחונו באופן החמור ביותר, כאשר מדובר בפגיעה רוחבית קשה בתחושת הביטחון של הציבור כולו המתעצמת במקרה זה בשעה שהרצח בוצע לעיני כל בשעת ערב במקום ציבורי. עוד ובנוסף, הודגש הצורך במיגור תופעת יישוב סכסוכים בדרכי אלימות קל וחומר תוך שימוש בסכין, שצירופם של כל אלו מצדיק השתת ענישה מוחשית וקשה.

ב"כ המאשימה תיאר את התנהלות הנאשם עובר לרצח, וטען כי לא מדובר בעימות בלתי צפוי שגרם לרצח, אלא בעימות מתוכנן הנלמד ממעשי הנאשם; כך שאחרי שהמנוח לא שעה לבקשת הנאשם לעצור והמשיך בדרכו, הנאשם התעקש לעקוב אחריו במרדף במשך דקות ארוכות במטרה להשיגו ולממש את מעשיו. בנוסף, הפנה ב"כ המאשימה לנחישותו של הנאשם ולאכזריות שגילה, לפער הגילאים העצום בינו לבין המנוח, למודעות הנאשם לסכסוך שבין משפחת הקטין למשפחת המנוח הגם שהוא אינו חלק מסכסוך זה, חלקו המוחלט של הנאשם בביצוע העבירות, מספר הדקירות שדקר ומיקומן במקומות רבים בגופו של המנוח.

ב"כ המאשימה הוסיף וציין את קור רוחו ואכזריותו של הנאשם בהתנהלותו לפני ולאחר מעשה הרצח, כאשר במקום להזעיק עזרה הוא נמלט מהמקום וניסה לשבש את מהלכי החקירה והמשפט, ובכך הוסיף פגיעה בכבודו של המנוח. ב"כ המאשימה טען כי יציאתו של המנוח מהרכב לאחר שהבחין בנאשם המתקרב לעברו, אינה מקלה במאומה מחומרת מעשי הנאשם, שיכול היה להימנע מהאירוע ובוודאי עמדו לרשותו דרכים רבות אחרות להתמודד עם המצב. אלא שהנאשם העדיף להתעמת עם המנוח ולרצוח אותו.

לסיכום נטען, כי התנהלות הנאשם מלמדת על אירוע שאינו ספונטני אלא כזה שקדמו לו הכנה וכוונה להמית את המנוח, באופן המקרב את המקרה לנסיבה המחמירה הקבועה בסעיף 301(א)(1) לחוק העונשין שעניינה: "מעשה הנעשה לאחר תכנון או לאחר הליך ממשי של שקילה וגיבוש החלטה להמית" תוך שהפנה לע"פ 1213/21 מסרשה משה וואסה נ' מדינת ישראל, פסקה 22-23 (11.8.22).

18. אשר למדיניות הענישה הנוהגת, הפנה ב"כ המאשימה לסעיף 311א לחוק העונשין הקובע כי בעבירת רצח בכוונה ניתן לגזור מאסר עולם לתקופה בלתי קצובה או מאסר לתקופה של עד 30 שנה, ובהקשר לכך ציין כי ההבחנה שיצר המחוקק ברפורמה בעבירות ההמתה בין עבירת רצח בסיסית לבין עבירת רצח בנסיבות מחמירות, אין משמעותה כי יש להקל בעבירת הרצח בכוונה, אלא שהדבר מקנה שיקול דעת רחב לבית המשפט, ובמקרה המתאים יש לגזור עונש של מאסר עולם, והפנה לפסקי דין המלמדים לשיטתו על מדיניות הענישה הנדרשת.

19. במסגרת השיקולים בתוך המתחם, ציין ב"כ המאשימה את הודאתו החלקית של הנאשם ואת עברו הפלילי המכביד, הכולל הרשעות בעבירות אלימות ושימוש בסכין, שבגין חלק מהן ריצה בעבר מאסרים ממושכים.

20. ב"כ המאשימה טען כי נסיבות המקרה מצדיקות הטלת עונש של מאסר עולם על הנאשם, וביקש כי מהעונש שייגזר ינוכו 5 החודשים שהוטלו עליו בהיותו עצור בתיק זה, בגין הרשעתו המאוחרת בעבירת איומים והחזקת סכין. עוד ביקש ב"כ המאשימה להשית על הנאשם מאסר על תנאי ופיצוי מקסימלי לטובת משפחת המנוח, והפנה לע"פ 105/17 זיתוני נגד מדינת ישראל (26.12.17) לפיו אין להסתפק בפיצוי סמלי בעבירות המתה, וכן טען כי יכולתו הכלכלית של הנאשם אינה רלוונטית לקביעת הסכום תוך שהפנה לע"פ 5761/06 מג'דלאוי נגד מדינת ישראל בפסקה ט'; ע"א 6925/16 מדינת ישראל נגד ג'רחי ואח', פסקה 33 (12.5.19).

טיעוני ההגנה לעונש

21. ב"כ הנאשם פתח טיעונו בכך שפרשנות המאשימה לעובדות כתב האישום אינה נכונה ואינה הוגנת כלפי הנאשם. הוא הפנה לסכסוך שהיה בין המשפחות שאינו נוגע כלל לנאשם, וביקש לתת משקל לעובדה שהתערבותו של הנאשם התבקשה במטרה להפסיק את הסכסוך.
- ב"כ הנאשם טען כי הנאשם נקלע לסיטואציה באופן מקרי מבלי שקדם למעשיו תכנון או הכנה, כשע"פ העובדות המוסכמות גם הנאשם נפצע במהלך העימות, ולשיטתו רק בשלב זה כשהוא פצוע בראשו ומדמם, התגבשה אצלו ההחלטה להמית את המנוח. בעקבות הסתייגות ב"כ המאשימה והפנייתו לעובדות כתב האישום המתוקן, ולנוכח כך שאין בו התייחסות לשאלת מועד הפציעה, טען ב"כ הנאשם כי יש לאמץ את הפרשנות המיטיבה עם הנאשם וכי הדקירות היו רק אחרי פציעת הנאשם. לטענת ב"כ הנאשם מדובר בדקירות שכולן בוצעו בתכיפות זו לזו, ועל כן ביקש שלא לתת משקל למספר הדקירות ומיקומן.
- ב"כ הנאשם עמד על התנהלותו של המנוח עובר למעשה הרצח שלשיטתו תרמה למעשי הנאשם; בין היתר, הגעת המנוח באותו יום לאזור סמוך לכפר דנון (מקום מגורי הקטין), מרדף שעשה אחרי הקטין (כאמור בסעיפים 5-6 לעובדות כתב האישום המתוקן), העובדה שהמנוח לא שעה לבקשת הנאשם לעצור בתחנת הדלק והמשיך בנסיעה, כך שהוא נסע מרצונו "לתוך האירוע" במקום לחזור לכפר מגוריו, באופן שהאירוע היה יכול להימנע.
- בנסיבות אלו ביקש ב"כ הנאשם לקבוע כי מקרה זה נושק לעבירת המתה באדישות, ויש למקמו ברף התחתון של הכוונה. ב"כ הנאשם הפנה לפסיקה המלמדת לשיטתו על מדיניות הענישה, ובהתאם עתר לקביעת מתחם עונש הולם הנע בין 12 עד 20 שנות מאסר בפועל.
22. בתוך המתחם ציין ב"כ הנאשם את נסיבותיו האישיות של הנאשם, כבן 45 שנים שעבד כל חייו בעבודות דחק בעיקר בחקלאות. לנאשם 8 אחים, אביו כבר אינו בחיים ואמו אישה מבוגרת מאוד וחולה. ב"כ הנאשם ביקש להתחשב בגילו המבוגר של הנאשם ובכך שעונש חמור מדי עלול להביא לכך שהוא יסיים את חייו בכלא או ישתחרר בגיל מאוד מבוגר. עוד ביקש ב"כ הנאשם להתחשב בחרטה שהביע הנאשם על מעשיו, והסביר כי התנהלותו במהלך המשפט (לרבות חילופי סניגורים וחזרה מהודיה) היא על רקע תחושותיו כי הוא נותר כאחראי בלבדי למעשה הרצח, באופן שהקשה עליו לקחת אחריות על מעשיו.
- בכל הנוגע לפיצוי נטען, כי לנאשם חוב של כ- 100 אלף בהוצאה לפועל ואין לו יכולת כספית כלשהי לשלם פיצוי.
23. הנאשם בדברו האחרון ציין שאין לו מה לומר.
- דין והכרעה

24. בעקבות הרפורמה בעבירות ההמתה ותיקון 137 לחוק העונשין, נוצר מדרג חדש בעבירות אלו כך שלצד עבירת הרצח הבסיסית נקבע עונש של מאסר עולם כעונש מירבי, ואילו בעבירת רצח בנסיבות מחמירות חייב בית המשפט לגזור עונש של מאסר עולם.

בית המשפט העליון קבע כי בבוא בית המשפט לגזור את דינו של מי שהורשע בעבירת הרצח הבסיסית עליו לפעול ברוח תיקון 113 לחוק העונשין, הבוחן את נסיבותיו של כל מקרה ומקרה. בע"פ 1077/22 עיסא עבדל קאדר נ' מדינת ישראל (01.06.22) (להלן: "עניין עבדל קאדר") נאמר:

"משמעות הדבר, היא כי לאור הרפורמה, ולאור הלכת שפק, במסגרת מלאכת גזירת העונש בגין עבירת הרצח הבסיסית אנו נדרשים אפוא בכל מקרה ומקרה למלאכה המורכבת של "דירוג" חומרתם של מעשי רצח שונים. זאת, כאשר מובן מאליו שכל מעשה רצח באשר הוא, מזעזע וחמור עד מאוד." (עמוד 7 פסקה 19).

עוד נקבע שם, כי במקום שבו המעשים הם ברף חומרה גבוה, יש לקבוע מתחם מצומצם שישקף את מידת חומרתם של המעשים:

"... עלינו למקד את מבטנו ברוחבו של מתחם הענישה ההולם - ככלל, נפסק בעבר כי מתחם ענישה רחב אינו משרת נאמנה את עיקרון ההלימה ויש בו כדי לעמעם, עוד בטרם ייקבע העונש בגדרי המתחם, את היחס הראוי שבין חומרת העבירה ומידת אשמו של מבצעה לבין העונש (ע"פ 1079/16 מדינת ישראל נ' נחמן, פסקה 20 [פורסם בנבו] (1.8.2016); עניין סעד, פסקה 24... " (עניין עבדל קאדר פסקה 19).

25. ובענייננו, הנאשם היה מעורב בעבירת רצח באמצעות סכין, עבירה שהיא מהחמורות בספר החוקים, ויש לגזור את עונשו על פי עיקרון ההלימה הקבוע בסעיף 40 לחוק העונשין ולאור עוצמת הפגיעה בערכים החברתיים המוגנים. על החשיבות המיוחדת של ערך חיי אדם חזר בית המשפט העליון בעקביות:

"ערך קדושת החיים המסתופף בצלה של עבירת הרצח ניצב בראש סולם הערכים החברתיים (ע"פ 3617/13 טייטל נ' מדינת ישראל, פסקה 66 [פורסם בנבו] (28.6.2016); ע"פ 2457/98 שמן נ' מדינת ישראל, פ"ד נו(4) 289, פסקה 6 (2002)), כך לגבי עבירת הרצח קודם הרפורמה, והדברים יפים לענייננו:

"עבירת הרצח - חמורה היא מאין כמותה. עוסקים אנו בקיפוח חייו של אדם, ובכגון דא מן הראוי ומן הצדק הענישה תמצא ביטוייה המפורש והנפרד, בבחינת סלידתה העמוקה של החברה מנטילת חיים של אחר בכוונה תחילה. עקרון קדושת החיים הוא המנחה אותנו בענישתו של עבריין המורשע בעבירת הרצח" (ע"פ 597/88 אנג'ל נ' מדינת ישראל, פ"ד מו(5) 221, פסקה 56 (1992)). " (עניין עבדל קאדר עמוד 11)

גם "תופעת הסכינאות" תפסה מקום נכבד בפסיקה, ולא פעם נדרש בית המשפט העליון לתופעה זו וקבע כי היא מחייבת נקיטת ענישה חמורה ומרתיעה שתהלוך את חומרת המעשים, תבטא את סלידת החברה מהם, ותגן על הציבור מפני השימוש בסכין והמסוכנות הנלווית לכך העולה בחיי אדם. ענישה כזו נועדה גם למנוע את התפשטות עבירות האלימות בחברה כאמצעי לפתרון סכסוכים, להרתיע את היחיד והרבים, ולוודא שעימות סתמי לא יסלים בתוך שניות לטרגדיה נוראית.

26. עוד נקבע בפסיקה, כי במקרים המתאימים בהם מתקיימת נסיבה הדומה לנסיבות המחמירות הקבועות בסעיף 301א לחוק העונשין אך אינה מבטאת דרגת אשמה חמורה במיוחד או בהתקיים נסיבה מחמירה נוספת, יהיה מוצדק להטיל על הנאשם עונש של מאסר עולם, וזאת אף אם ישנן בעניינו נסיבות אישיות מקלות, כמו הודאה או העדר הרשעות קודמות, ע"פ 1188/23 מוחמד אלעומרי נ' מדינת ישראל, עמוד 9 (3.7.23):

"... ב-ע"פ 1213/21 וואסה נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו] (11.8.2022) (להלן: עניין וואסה), הוחמר העונש בגין עבירת רצח בכוונה מ-29 שנות מאסר לעונש של מאסר עולם. כפי שנקבע שם, קירבה לנסיבות הקבועות בסעיף 301א(א) לחוק עשויה ללמד כי גם עונשו של נאשם זה צריך להיות קרוב, אם לא דומה, לעונש של מאסר עולם; ולצד זאת, קביעת המחוקק כי גם בגין עבירת הרצח הבסיסית ניתן להשית עונש מאסר עולם כעונש מרבי, עומדת על רגליה שלה ואינה מחייבת השוואה מתמדת אל מול הנסיבות המחמירות אשר עוגנו בעבירת הרצח בנסיבות מחמירות (וראו גם: עניין עמאש, בפסקה 15)."

כך גם בע"פ 3223/21 מדינת ישראל נ' יצחק שפק, עמוד 25 (2.3.22):

"אמנם, סעיף 301א לחוק העונשין מחייב עונש מאסר עולם בנסיבות המנויות בו, אולם עצם קיומה של האפשרות להטיל מאסר עולם גם על עבירת הרצח הבסיסית מדבר בעד עצמו ומלמד כי יכולות להיות נסיבות מחמירות נוספות המצדיקות עונש זה (ראו: דו"ח הצוות, בעמ' 8). עניין זה נכון גם לגבי נסיבות אשר לא נכללו באף וריאציה בעבירת הרצח בנסיבות מחמירות, וגם לגבי נסיבות אשר נסיבה דומה או משיקה להן כלולה בעבירה זו."

27. לשיטת המאשימה הגם שמדובר בעבירת רצח בכוונה, נסיבותיו של מקרה זה נושקות לעבירת המתה בנסיבות מחמירות, בעוד שלשיטת ב"כ הנאשם כוונת הרצח התגבשה אצלו רק לאחר שנפגע ע"י המנוח או במהלך העימות, דבר הנלמד מהתנהלותו של הנאשם עובר לרצח ומתרומו של המנוח לאירוע, באופן הממקם את הרצח במדרג הקרוב יותר להמתה באדישות. בהקשר זה הפנה ב"כ הנאשם למספר עובדות התומכות בטיעונו, אם כי חלקן חרגו מגבולות העובדות שבכתב האישום ומהן אתעלם.

ב"כ הנאשם הפנה תחילה למפגש המקרי הראשון בין המנוח לקטין באותו יום בשעה 18:30, כתחילת התגרות המנוח בקטין, אלא שמבלי להידרש לנכונות הטענה, אציין תחילה כי אותו מפגש לא התרחש בכפר מגוריו של הקטין - כנטען, אלא באבו סנאן (סעיף 5 לכתב האישום המתוקן), ומכל מקום בשלב זה הנאשם עוד לא היה מעורב במתרחש ורק מאוחר יותר התבקש לסייע בפתרון הסכסוך ולפשר בין הצדדים, כך שהסכסוך או המפגש הראשוני כלל אינו קשור בו.

בנוסף הפנה ב"כ הנאשם לעקיפת רכב המנוח את רכב הנאשם בצומת בית העמק, ואף זאת כהתגרות בנאשם, משום שהמנוח יכול היה להתנתק ולחזור לכפרו אך הוא בחר לנסוע לכיוון השני. אלא שגם טענה זו אין בה ממש, שכן מעובדות כתב האישום המתוקן עולה כי המנוח כבר היה בעצירה בצומת כברי בזמן שהנאשם והקטין הבחינו בו, ואז הם עצרו את רכבם ולאחר חילופי דברים הקטין יצא מרכבו של הנאשם וחבט בשמשת רכבו של המנוח. למרות זאת, ואולי דווקא בגלל זאת, לא עצר המנוח את רכבו כפי שביקש הנאשם והעדיף להמשיך בנסיעה. מנסיבות אלו עולה שההתנהגות המתגרה והמתריסה היתה דווקא מצדם של הקטין והנאשם, ואילו המנוח העדיף לנתק מגע מהם, לא עצר כפי שהתבקש והמשיך בנסיעה כדי להימנע מהסלמה אפשרית של האירוע. כך שמי שנהג באלומות ובחוסר איפוק היו דווקא הנאשם והקטין. יתרה מכך, עובדות כתב האישום המתוקן מלמדות על נסיעת הנאשם והקטין בעקבות המנוח במשך כעשר דקות, וניצול ההזדמנות שהמנוח האט את רכבו בשל מצב התנועה, שאז ירדו שניהם מהרכב ורצו לכיוון רכב המנוח כשהנאשם מצויד בסכין והקטין בגז מדמיע, והם אלו שהחלו בעימות עם יושבי רכב המנוח.

גם הטענה שהנאשם נפצע במהלך העימות עם המנוח והדבר נראה כהתגרות שבעקבותיה הוא דקר את המנוח - אין לה כל בסיס, שכן הפציעה הייתה במהלך עימות שהוא יזם, והוא זה שבא אליו מצויד בנשק קר. יוזכר כי הנאשם מבוגר מהמנוח בכשני עשורים, המנוח הופתע ברכבו עם ריסוס הגז המדמיע ולא היה בידו כל נשק להתגונן, כך שמדובר בפער כוחות הנוטה מאד לטובת הנאשם, מה גם שהנאשם לא היסס ומלבד המנוח הוא דקר גם את חברו אשר הגיע לסייע לו בעימות מול הנאשם.

28. ניתן להקיש לענייננו מע"פ 5363/20 יאיר פרץ נ' מדינת ישראל (11.7.22): שם, מספר שעות לאחר "ויכוח נהגים" שהתפתח בין המנוח למערער, הגיע המערער יחד עם חבריו למקום בו ישב המנוח - כדי "לסגור את הסיפור". במהלך חילופי דברים המנוח דפק בכעס על שמשת רכב המערער, ובעקבות כך חברו של המערער יצא מהרכב חיבק את המנוח והרחיקו מהרכב. אז יצא המערער מרכבו כשסכין בידו, התקרב במהירות לעבר המנוח ודקר אותו דקירה אחת בחזהו. בית המשפט המחוזי הרשיע את המערער בעבירת רצח לפי סעיף 300(א)(2) לחוק העונשין לפני התיקון, וקבע כי מעשי המערער אינם משקפים מעשה המתה ספונטני שנעשה מתוך להט הרגע, ועל אף שהמעשה לא בוצע לאחר תכנון מוקדם הוא בוצע לאחר הליך שקילה ממשי וגיבוש החלטה להמית, כך שהוא בא בגדר רצח בנסיבות מחמירות לפי סעיף 301(א)(1) לחוק העונשין לאחר תיקון 137. גם בערעור נדחתה טענת המערער לקיומו של דין מקל (סעיף 300(א) לחוק לאחר התיקון), ובית המשפט העליון עמד על התנהלות המערער עובר לדקירה וקבע שהשהות של המערער ברכב, הגם שהייתה קצרה, מוציאה את התנהגותו מגדר מעשה ספונטני שנעשה בלהט הרגע, וכי רצף האירועים עובר לדקירה מוליק למסקנה כי מדובר במעשה שהוא פרי הליך ממשי של שקילה וגיבוש החלטה.

ולענייננו, אמנם בכתב האישום אין טענה לתכנון מוקדם מצדו של הנאשם או שקילה וגיבוש החלטה בקשר להמתת המנוח, אך מדובר במי שהגיע לזירת האירוע על מנת להתעמת עם המנוח, במי שהתעקש לעקוב אחריו במשך כ- 10 דקות, וחרף ההזדמנויות שהיו לו להתנתק ממנו בחר לעצור את רכבו ולצאת ממנו בריצה יחד עם הקטין כשהוא אוחז בידו את הסכין, באמצעותו דקר את המנוח 5 דקירות בפלג גופו העליון, באופן שצבר הנסיבות מלמד על הנחישות שהיתה לו לגרום למותו של המנוח.

29. לא ניתן לקבל גם את טענת ב"כ הנאשם כי למספר הדקירות ומיקומן אין כל משמעות, שכן מדובר בחמש דקירות במקומות שונים בפלג גופו העליון של המנוח, בפציעה עמוקה שחדרה לליבו של המנוח ובפציעות נוספות בבטנו, בגבו ובמותו, שגרמו לקרע בעורק התת בריחי ובווריד הכסל המשותף שהביאו בסופו של דבר למותו. יתירה מכך, הנאשם דקר לא רק את המנוח אלא גם את חברו שהגיע לסייע לו, ופצע אותו בכף ידו השמאלית. גם התנהגות הנאשם לאחר הרצח, בריחתו מהמקום וכל יתר הפעולות שנקט זמן קצר לאחר מכן על מנת לטשטש את מעורבותו ולהימלט, מלמדות על קור רוחו ועל הזלזול בחיי האדם שאותו המית, ועל כך נאמר בע"פ 4066/22 ויקטור ז'ירנוב נ' מדינת ישראל, פסקה 36 (25.6.23):

"אשר להתנהלות המערער לאחר ביצוע הדקירה הקטלנית. התנהגות נאשם לאחר מעשה עשויה, במקרים המתאימים, לשפוך אור במידת מה על היסוד הנפשי בקרבו בעת ביצוע מעשה העבירה עצמו"

עוד אוסיף, כי האופן בו הסלים האירוע מחילופי דברים ועד לדקירות ורצח, בפרק זמן של כ- 10 דקות - שחלפו בין המפגש הראשון בין המנוח לנאשם בצומת כברי - הוא בלתי נתפס ואי אפשר להבין את עוצמת האלימות שהתגלתה שם. לא זו אף זו, העובדה שהרצח התרחש במקום ציבורי, בכביש ראשי שבו היו באותה עת עומסי תנועה, מלמדת על תעוזה וחוסר רתיעה מפני נוכחותם של אנשים אחרים במקום, ועל כך שדבר לא הרתיע את הנאשם מפני המעשה והשלכותיו, ואלו מעצימים עוד יותר את הפגיעה בערכים החברתיים.

לאור האמור ובהצטבר כלל הנסיבות אני סבורה כי מדובר במעשה רצח הקרוב בחומרתו לרף העליון של העבירה.

30. אין להפריז בנזק העצום שנגרם למשפחה המנוח כתוצאה ממעשיו של הנאשם, כפי העולה מדברי בני המשפחה ומתסקיר נפגעי העבירה שתוארו לעיל. ניכר כי הרצח פגע אנושות בשמחת החיים של בני המשפחה, בפרנסתם ובשגרת חייהם, והשפעת האירוע ניכרת במיוחד על אחיו ואחותו הצעירים של המנוח הנמצאים בשלבים חשובים בחייהם ואינם מצליחים לעבד את הטרגדיה שפקדה אותם, והם חשים בודדים ומנותקים מהחברה וחייהם מלאי עצב.

מדיניות הענישה הנוהגת

31. להלן יובאו גזרי דין שניתנו ע"י בתי המשפט השונים בעבירת רצח בכוונה בעניינם של מי שהורשע לאחר הרפורמה, שיש בהם כדי לשקף את מדיניות הענישה בה נקטו בתי המשפט במקרים דומים או קרובים;

תפ"ח (מרכז) 20749-11-18 מדינת ישראל נ' שפק (24.3.21):

הנאשם הורשע, ע"פ הודאתו, בעבירת רצח בכוונה שיוחסה לו בכתב האישום המתוקן במסגרת הסדר טיעון; המנוחה היתה אשתו של הנאשם. על רקע קשיים שהתגלו בין בני הזוג הביעה המנוחה את רצונה להתגרש מהנאשם, והוא רצה לשמר את חיי הנישואין. לאחר שעזבה המנוחה את ביתם המשותף ועברה להתגורר בנפרד, חתמו בני הזוג על הסכם גירושין ונקבע מועד לדין בבית הדין הרבני. במהלך התקופה הנאשם ניסה לשכנע את המנוחה לשוב לחיקו, וכשנפגשו נוצר ביניהם ויכוח על האופן בו יש לנהוג בבן אומנה שלהם. הוויכוח המשיך בחילופי הודעות, ומשהנאשם לא קיבל מענה הוא הגיע לדירת המנוחה ושם דקר אותה 15 דקות בפלג גופה העליון באמצעות סכין בשר חדה. הנאשם יצא מהדירה, נעל את הדלת והשליך את המפתח במקום מסתור, ולאחר מכן חזר לביתו והחליף את חולצתו, והתחבא עד שאותר ונעצר. בית המשפט קבע כי הגם שהמעשה לא בא בגדר הנסיבה המחמירה של "אכזריות מיוחדת", הנסיבות מלמדות על רצח בכוונה שבוצע בצורה אכזרית ויש למקמו ברף הגבוה של החומרה, כך שנקבע מתחם עונש הולם הנע בין 27 שנים עד מאסר עולם. בהתחשב בגילו של הנאשם ונסיבותיו, הרשעה קודמת בעבירת אלימות כלפי המנוחה, הודאתו לאחר שמיעת חלק מעדי התביעה ומתן משקל לכך שיתר העדת חלק מבני משפחתו וחסך זמן שיפוטי, נגזרו עליו 28.5 שנות מאסר בפועל שכללו הפעלת מאסר מותה בן 6 חודשים.

הן המדינה והן הנאשם לא השלימו עם גזר הדין ובע"פ 3734/21 וע"פ 3223/21 מדינת ישראל נ' יצחק שפק (2.3.22) קבע בית המשפט העליון שלא ניתן משקל ראוי לרקע ולהשתלשלות האירועים שקדמו לרצח, להרשעה הקודמת של הנאשם כלפי המנוחה, ולכך שמעשהו של הנאשם מהווה חלק מתופעה רחבה של אלימות בין בני זוג שיש להוקיעה. עוד נאמר, שבית המשפט נתן משקל יתר לנסיבותיו האישיות של הנאשם והודיותו, שלא הצדיקו להפחית מעונש מאסר עולם. עם זאת, בסופו של הליך בית המשפט העליון הפחית את עונשו של הנאשם ל 27 שנות מאסר והפעלת המאסר המותנה באופן חופף, וזאת בשל אירוע מוחי קשה שעבר הנאשם לאחר שניתן גזר הדין. תפ"ח (מחוזי מרכז) 10871-06-19 מדינת ישראל נ' אלעמורי (28.12.22):

נדון עניינו של נאשם שהורשע ע"פ הודאתו, לאחר שמיעת חלק מעדי התביעה, בכתב אישום מתוקן שהוגש במסגרת הסדר טיעון בעבירת רצח בכוונה. הנאשם היה אחיה של המנוחה, ולא קיבל את אורחות חייה, ובשתי הזדמנויות ניסה להחזירה לביתה בכוח. ביום הרצח, הגיע הנאשם לבית המשפחה שם שהתה המנוחה, ובמהלך חילופי דברים ביניהם הוא חנק את המנוחה בצווארה בשתי ידי, בעודה יושבת על המיטה ומנסה למנוע ממנו לעשות זאת. הנאשם לא חדל ממעשיו גם לאחר שאחיו נכנס לחדר וניסה להדוף אותו מהמנוחה, והוא המשיך להפעיל לחץ על צווארה עד שהמנוחה איבדה את הכרתה ובהמשך נפטרה. הנאשם נשא את גופתה של המנוחה לשטח פתוח, הותיר אותה שם וחזר לביתו. למחרת הנאשם שב למקום לקח את הגופה וקבר אותה במקום אחר.

בית המשפט קבע כי מתחם העונש ההולם נע בין 28 שנות מאסר לבין מאסר עולם. בית המשפט שקל את הודיית הנאשם והבעת החרטה על מעשיו; את היותו בעל פלילי הכולל עבירת אלימות כלפי המנוחה; את התסקיר השלילי שהתקבל בעניינו, ובסופו של דבר גזר עליו 30 שנות מאסר. בית המשפט העליון דחה את ערעורו של הנאשם במסגרת ע"פ 1188/23 מוחמד אלעמורי נ' מדינת ישראל (16.7.23), וקבע כי המתחם מבטא נכונה את חומרת מעשיו של הנאשם ודחה את טענתו שמדובר בכשל רגעי, וזאת לאור הרקע של המעשים והתנהגותו הכוחנית כלפי המנוחה בשלושת ניסיונותיו להחזירה למוטב, כשבאחרון שבהם הוא רצח אותה.

תפ"ח (תל אביב- יפו) מדינת ישראל נ' מיכאל ניקולקין (11.1.22):

הנאשם הורשע על פי הודאתו לאחר שמיעת ראיות, במסגרת הסדר טיעון, בעבירת רצח בכוונה. הנאשם והמנוח (בן 26) היו אחים למחצה, התגוררו יחדיו ועובר לאירוע הרבו לריב. מספר שעות לפני הרצח התקשר המנוח אל הנאשם וביקש ממנו לבוא הביתה. הנאשם שב לביתו, והשניים יחד עם תיירות שהתארחו בדירה סעדו יחד. לאחר שהתיירות פרשו לישון, הנאשם והמנוח נותרו ערים מספר שעות לאחר מכן ואחר כך פרש גם המנוח לישון; בסמוך לאחר מכן נטל הנאשם סכין ממגירת המטבח, שוטט בדירה כעשר דקות כשהוא אוחז בסכין, ואז ניגש למיטת המנוח שישן, ונעץ את הסכין בחזהו של המנוח בדקירה יחידה. הנאשם נמלט מהמקום ולא הזעיק עזרה, והסגיר את עצמו למשטרה אחרי שש שעות. בית המשפט המחוזי קבע מתחם שנע בין 25 ל 30 שנות מאסר, ולאחר שהתחשב בהעדר עבר פלילי, בהודאת הנאשם ובנטילת האחריות, בפגיעת העונש בנאשם ומשפחתו ובמצבו הבריאותי נגזרו 26 שנות מאסר לצד מאסר על תנאי.

בע"פ 1442/22 ניקולקין נ' מדינת ישראל (28.5.23): נדחה ערעור של הנאשם על חומרת המאסר בפועל, ונקבע כי בהתאם לתיקון 113 לא בכל מקרה יש ליתן משקל משמעותי, אם בכלל, לנסיבות אישיות כמו היעדר עבר פלילי, נטילת אחריות או חלופי הזמן מעת ביצוע העבירה, וגזירת העונש של מי שהורשע בעבירת הרצח בכוונה בתחתית המתחם או בסמוך לה, תיעשה רק בהתקיים נסיבות המצדיקות זאת.

תפ"ח (חיפה) 46210-12-18 מדינת ישראל נ' בדארנה (25.10.21): הנאשם הורשע לאחר שמיעת ראיות בביצוע עבירה של רצח בכוונה לפי סעיף 300(א) לחוק העונשין לאחר הרפורמה. הנאשם נשוי לאחותו של המנוח. לאחר עימות שהתפתח בין הנאשם לאשתו הוא נסע לפגוש את המנוח במקום עבודתו, ונכנס למשרדו ללא סכין. במהלך המפגש הנאשם דחף את המנוח והפילו ארצה, ואז דקר אותו באמצעות סכין שתי דקירות עמוקות בגב, האחת עברה דרך דופן החזה והסרעפת והשנייה חדרה לליבו. זמן קצר לאחר מכן נפטר המנוח. הנאשם נמלט מהמקום מבלי לסייע למנוח או להזעיק עזרה, והעלים את הסכין. נקבע כי לא הוכח שהנאשם הגיע למפגש במטרה לפגוע במנוח ורק בשניות הקריטיות בהן עמד הנאשם מול המנוח הסלים העימות ביניהם והתגבשה אצלו הכוונה לפגוע בו, וזאת לאחר שהמנוח הוכיח את הנאשם על מעשיו כלפי אשתו. לאור העובדה שהנאשם יכול היה להימנע מהעימות, נוכח המניע למעשה והנזק שנגרם למשפחה נקבע מתחם עונש הולם הנע בין 22 לבין 30 שנות מאסר בפועל. לנאשם לא היו הרשעות קודמות אלא הרשעה מאוחרת בעבירות איומים וחבלה חמורה (בזמן מעצרו בהליך זה) אשר לימדו על אופיו האלים; הוא לא נטל אחריות על מעשיו; שילם פיצוי בסך של 750,000 ₪ למשפחת המנוח במסגרת הסכם סולחה. בנסיבות אלו נוכח העדר תכנון של המעשה והפיצוי ששולם למשפחת המנוח, נגזרו על הנאשם 25 שנות מאסר בפועל, וכן נקבע כי עונש המאסר שהוטל עליו בהרשעה המאוחרת לא ינוכה מתקופת מעצרו והוא יישא בהם במצטבר.

בע"פ 8462/21 בדארנה נ' מדינת ישראל (13.2.23): התקבל חלקית ערעור הנאשם על העונש, בשים לב לכך שהמדובר באירוע ספונטני; הפיצוי הכספי הגבוה ששולם למשפחת הקורבן; לנסיבות העניין בכללותן ולהודאת המערער; כך שעונש המאסר הופחת ל 23.5 שנות מאסר בפועל.

תפ"ח (מחוזי ת"א) 3186-02-18 מדינת ישראל נ' נחום(21.3.23): הנאשם הורשע לאחר שמיעת ראיות בעבירת רצח בכוונה ובשיבוש מהלכי משפט. הנאשם והמנוח נפגשו ביום הרצח, בשעות הערב, ביום הולדתו ה 37 של המנוח. הם רכשו שני בקבוקי משקה אלכוהולי, הלכו לבניין בו התגורר הנאשם ושהו בדירתו במשך מספר שעות. במהלך הזמן הזה החליט הנאשם להמית את המנוח והפעיל כלפיו אלימות באופן שאינו ידוע. לאחר מכן גרר הנאשם את גופת המנוח מדירתו לעבר חדר אשפה בבניין סמוך. הנאשם פעל להעלמת ראיות למעשה הרצח, וגופת המנוח אותרה רק כשבועיים לאחר מכן באתר פסולת. בית המשפט המחוזי קבע כי מתחם העונש ההולם נע בין 28 ל 31 שנות מאסר בפועל. בגדרי המתחם התחשב בית המשפט בעברו הפלילי המכביד של הנאשם, שכלל הרשעה בעבירות אלימות ואף בעבירת ניסיון רצח, ודן את הנאשם ל 30 שנות מאסר בפועל.

הוגש ערעור לבית המשפט העליון שעודו תלוי ועומד.

תפ"ח (באר שבע) 33007-03-20 מדינת ישראל נ' אלפסי (28.2.23): הנאשם הורשע לאחר שמיעת ראיות בעבירת רצח בכוונה ועבירה של חבלה בכוונה מחמירה. בין הנאשם למנוח (כבן 23) היה סכסוך קודם. בשעת צהריים, בעת שהנאשם נהג ברכבו הוא הבחין במנוח רוכב על אופנוע והחל לעקוב אחריו. בשלב מסוים הנאשם התקרב עם רכבו אל האופנוע, נצמד אליו מאחור והחל להאיץ את מהירות נסיעתו, עד שפגע באופנוע בעוצמה. כתוצאה מכך המנוח הושלך לכביש והנאשם פגע בגופו של המנוח שהיה מוטל על הכביש. אחרי שהמנוח קם על רגליו, יצא הנאשם מרכבו כשהוא נושא סכין, ניגש אל המנוח, אחז ברגליו וניסה למשוך אותו מהמקום אך המנוח התנגד והנאשם הפילו לכביש. בשלב זה החל מאבק בין השניים, במהלכו החל המנוח לברוח אך הנאשם שב ותפס אותו. הנאשם דקר את המנוח 3 דקירות - שתיים בבטן ואחת בחזה עליון, ולאחר מכן נמלט מהמקום. בית המשפט קבע כי מתחם העונש ההולם נע בין 27 שנות מאסר לבין מאסר עולם, וציין כי אומנם לא קדם לרצח תכנון מוקדם, אך יש במעקב שביצע הנאשם אחרי המנוח - שבו הבחין באקראי - סוג של הכנה מצדו, כשהוא עקב אחר המנוח למעלה מ 10 דקות, המעשה בוצע באור יום לעיני עוברים ושבים, והנאשם שלט באופן מלא על כל האירוע. בתוך המתחם התחשב בית המשפט בגילו של הנאשם (כבן 24), בנסיבות חייו הקשות, ומנגד באי לקיחת אחריות ובנזק הכבד שנגרם למשפחת המנוח, וגזר על הנאשם 29 שנות מאסר בפועל.

הנאשם הגיש ערעור לבית המשפט העליון אשר טרם נדון.

32. לאור כל האמור, בהתחשב בפגיעה הקשה בערך החברתי המוגן, במידת הפגיעה הרבה שנגרמה, בנסיבות הקשורות לביצוע העבירה ובהתחשב במדיניות הענישה הנוהגת לאור תיקון 137 לחוק העונשין, אציע לחברי לקבוע מתחם עונש הולם שנע בין 27 שנות מאסר בפועל למאסר עולם לצד עונשים נלווים.

העונש הראוי בתוך המתחם

33. הנאשם כבן 44, והעונש שייגזר עליו יביא לשחרורו מהכלא בגיל מבוגר מאוד.

הנאשם הודה לראשונה במסגרת הסדר טיעון בעובדות כתב אישום מתוקן לאחר שהחלה פרשת התביעה ונשמעו חלק מעדי התביעה, אולם הוא חזר בו מהודאתו ובהמשך נשמעה פרשת התביעה במלואה במהלכה הוחלפו מספר סניגורים ובכך תרם להתמשכות ההליך על פני תקופה ממושכת. משהגיע תורו של הנאשם להעיד הוא ביקש לדחות את העדות, עד שבסופו של דבר הגיעו הצדדים להסדר הטיעון והנאשם הודה בשנית בעובדות כתב האישום המתוקן. אוסיף, כי הנאשם אמנם הודה ואישר את הודייתו בכל פעם שנדרש, אולם לא הביע חרטה של ממש על מעשיו ובחר שלא לומר דברים לעניין העונש שייגזר.

הנאשם בעל עבר פלילי משמעותי, הכולל הרשעות בעבירות אלימות חמורות ועבירות כלפי שוטרים, והרישום הפלילי בעניינו מלמד שהוא לא בחל בדרכי אלימות וכוחנות גם בעבר, ואף ריצה עונשי מאסר אשר לא הרתיעוהו מלשוב ולנגד דרך זו.

בנסיבות אלו יש לטעמי למקם את עונשו בחלק האמצעי-גבוה של המתחם.

34. לעניין הפיצוי לא מצאתי כי מצבו הכלכלי של הנאשם ראוי להתחשבות במסגרת השיקולים, ובנסיבות שהובררו יש להטיל עליו את הפיצוי המקסימאלי הקבוע בחוק לתשלום למשפחת המנוח (ע"פ 2661/12 פלוגי נ' מדינת ישראל, פסקה 35 (19.11.2012)).

35. לעניין ניכוי תקופת המאסר שנגזרה על הנאשם בת"פ 28362-05-19 (ביום 6.10.21) - הנאשם הודה והורשע בעבירות נוספות ונגזר עליו עונש מאסר החופף לימי מעצרו בהליך זה, ללא שיש קשר כלשהו בין ההליכים מלבד הנאשם ומאפייניו האלימים. בנסיבות אלו אין כל הצדקה לנכות את תקופת המאסר שנגזרה עליו בהליך שם מתקופת המאסר שתיגזר עליו בתיק זה (ע"פ 3924/17 אלבז נ' מדינת ישראל, פסקה 10, 27.7.17).

סוף דבר

36. נוכח כל האמור לעיל, אציע לחברי לגזור על הנאשם את העונשים הבאים:

א. 30 שנות מאסר בפועל שיימנו מיום מעצרו של הנאשם - 22.08.19.

אין לנכות מתקופת המאסר את התקופה שריצה הנאשם בגין הרשעתו בת"פ 28362-05-19.

ב. 12 חודשי מאסר על תנאי למשך 3 שנים מיום שחרורו ממאסר, והתנאי הוא שלא יעבור כל עבירת אלימות מסוג פשע; ג. 5 חודשי מאסר על תנאי למשך 3 שנים מיום שחרורו ממאסר, והתנאי הוא שלא יעבור כל עבירת אלימות מסוג עוון או עבירה של החזקת סכין.

ד. פיצוי כספי בסך 258,000 אשר ישולם להוריו של המנוח במשך 12 חודשים החל ביום 3.10.23 ובכל 3 לכל חודש שלאחריו עד לסיום התשלומים.

ג. ציגלר, שופטת

השופט ליפשיץ:

מסכים.

י. ליפשיץ, שופט

[אב"ד]

השופט מנדלבום:

מסכים.

ש. מנדלבום, שופט

הוחלט פה אחד לגזור על הנאשם את העונשים הבאים:

א. 30 שנות מאסר בפועל שיימנו מיום מעצרו של הנאשם - 22.08.19; למעט תקופת המאסר אותה ריצה הנאשם בגין

הרשעתו בת"פ 28362-05-19.

ב. 12 חודשי מאסר על תנאי למשך 3 שנים מיום שחרורו ממאסר, והתנאי הוא שלא יעבור כל עבירת אלימות מסוג פשע;

ג. 5 חודשי מאסר על תנאי למשך 3 שנים מיום שחרורו ממאסר, והתנאי הוא שלא יעבור כל עבירת אלימות מסוג עוון או עבירה של החזקת סכין.

ד. פיצוי כספי בסך 258,000 ₪ אשר ישולם להוריו של המנוח, בחלקים שווים, ב 12 תשלומים, כאשר הראשון ביניהם יהיה ביום 3.10.23, ובכל 3 לכל חודש שלאחריו עד לסיום התשלומים. הסכומים לעיל ישולמו רק באמצעות מזכירות בית המשפט או המרכז לגביית קנסות אגרות והוצאות. נאסר על הנאשם ליצור קשר, במישרין או בעקיפין, עם משפחת המנוח בהקשר זה.

זכות ערעור לבית המשפט העליון בתוך 45 יום.

ניתן היום, כ' אלול תשפ"ג, 06 ספטמבר 2023, בנוכחות הצדדים.

ש. מנדלבום, שופט

ג. ציגלר, שופטת

י. ליפשיץ, שופט

[אב"ד]